

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 39.

Sobota 14. maja 1927.

Leto II.

Neresnost slovenske buržuazije.

V politiki slovenskih meščanskih strank se je pojavil te dni nov fenomen zmešanosti v tem, da govore in pišejo zopet o ustanovitvi bloka naprednih strank. Ta blok naj bi očitno imel namen, sondirati teren za ustanovitev nove režimske meščanske protiklerikalne stranke, iz katere naj bi se polagoma rekrutirali ministri in člani sedanje vladne kamarije.

Mi bi se ne bavili s to stvarjo, če ne bi bili frontarji in drugi meščanski časopisi pisali, da se ta blok snuje s sodelovanjem nekaterih socialističnih voditeljev. V tem hudobnem očitanju vidimo namreč že a priori hudobni namen snovateljev »naprednega bloka« in drugih, da hočejo s takimi insinuacijami na lažnjiv način oblatiti Socialistično stranko Jugoslavije.

Ni nam po vsem jasno, kdo se skriva za akcijo naprednega bloka v Sloveniji. Govori se, da hočejo slovenski samostojni demokratje, nekateri radikali in posamezne osebe izrabiti sedanji politični položaj ter pritegniti v novi blok vse stranke, razen klerikalcev, da si tako pribore nekaj političnega vpliva, ki ga sedaj nimajo. Ali mi prav dobro vemo, da so se te stranke in njih kolovodje med seboj tako grdo izigrali, osebno žalili, da so vsi brez pozitivnega političnega in tudi brez kulturnega programa, da zato niti misliti ni, da bi se dalo iz take duhovno neformirane mase nazorov in osebnih interesov ustvariti kaj resnega za meščanstvo, kaj šele za delavstvo, ali za socialistično stranko, ki mora imeti konkreten program in točno usmerjeno razredno socialistino politiko.

Mi torej odločno odklanjamo ustanjevanje takega neresnega »naprednega bloka«, ker je stvar meščanskih iluzij in ne more jamčiti za napredno politiko takega bloka.

Z našega stališča bi ustavev takega bloka pomenila konsolidacijo

meščanstva, ako bi bila osnovana na programatičnih načelih; ker pa to ni, pomeni akcija samo še dopolnitev sedanje politične anarhije v meščanskih političnih strankah Slovenije.

Značilno je, da baje namerava dr. Žerjav zapustiti svojega ljubljene Pribičeviča in se pobratiti z nekdanjimi somišljeniki Davidovičevci, s samostojnimi kmeti in z delom radikalov v Sloveniji. Taka pobratimja najhujših osebnih nasprotnikov je smešna.

Mnenje političarjev, ki se bavijo z načrti boja proti klerikalizmu, je torej le obupen korak v nesigurnost in izrodek programatične neresnosti. Boj proti klerikalizmu je utemeljen in potreben, toda ta boj se ne more nikdar formirati v bloku, ki v svojem bistvu ni nič drugega kakor gnezdo medsebojnih preprirov in medsebojnega varanja. Premalo je mest v vladi, premalo v kamarili, da bi ti pisani »voditelji« dosegli namen.

Velike razlike med temi protiklerikalnimi strankam se kažejo že med pogajanj. V nobeni teh strank ni soglasja. Ena skupina zagovarja klerikalce, druga radičevce, tretja Pribičeviča itd.

In ne motimo se, če trdimo, da je parola naprednega bloka proti klerikalizmu navadna fraza, na katero naj bi nasledla politična javnost. Boj proti klerikalizmu je resna stvar; boj proti klerikalizmu je tudi kulturni boj, ne pa protifarška gonja, ki jo nekateri smatrajo za tako silno sveto nalogo civilizacije. Za vse to pa blokašem ne gre. Gre jim le za politični vpliv, ki bi ga radi trenutno dosegli.

V tem neresnem poizkusu snovanja naprednega bloka v Sloveniji vidimo mi le novo igrakanje političnih otročajev, ki jim resnost napredka ni pri srcu. Socialistična stranka pa s snovanjem meščanskih blokov sploh nima in ne more imeti nič skupnega.

Mariborski duhovniki proti uredniku »Volksstimme«.

Včeraj se je vršila pred mariborskim sodiščem glavna razprava proti sodru Erženu, uredniku »Volksstimme«, katerega je tožilo nič manj kot 29 mariborskih duhovnikov zaradi članka o dogodkih leta 1919 na Glavnem trgu v Mariboru, ko je bilo ubitih in ranjenih več demonstrantov. »Volksstimme« je za časa volitev v oblastne skupščine, ko so se bratsko zvezali klerikalci in Nemci v Mariboru, pisala, da so l. 1919 streljali na nemške demonstrante na Glavnem trgu tudi duhovniki.

Ta očitek, ki ni bil takrat prvič objavljen v delavskih listih, je topot, z ozirom na volilno zvezo med Nemci in klerikalci, dal povod mariborskim duhovnikom, da so vložili proti uredniku »Volksstimme«, sodru Erženu, tožbo radi klevete. Sodrug Eržen je nastopil za svojo trditve dokaz resnice in to z zanesljivimi pričami, ki so bile usodnega dne med demonstranti in so tedaj videle od blizu neposredni potek dogodkov.

Razumljivo, da je za ta proces vladalo v javnosti veliko zanimanje, saj je bil to obenem eden največjih in najhrupejših procesov po slavnem novem tiskovnem zakonu, kate-

rega reakcionarnost in nepopolnost sta bila še enkrat vsem očitna. Da ni bilo tega zakona, ki onemogočuje tisku objektivno javno kritiko in dognanje, in da ni bilo po sredi še nekaj drugih momentov in reči, o katerih baš zaradi tega zakona ne moremo pisati, bi bila ta tožba izpadla pač povsem drugače. To ni samo naše mnenje, ni samo mnenje javnosti, ki je sledila razpravi z napeto pozornostjo — to je obenem mnenje najodličnejših pravnikov.

Razprava se je vršila ob nabito polni sodni dvorani in je trajala cel dan. Sodr. Eržena je odlično zagovarjal dr. Reisman. Obtožnica očita sodr. Erženu, da je žalil duhovščino, ji kratil ugled in s tem zakrivil kleveto in uvredo tožiteljev, da si v svojem sestavku nikogar imenoma napadel! Zamerili so tudi tožitelji uredniku, da jih je imenoval »Pfaffen«.

Po prečitaniu obtožnice je pričel o zasliševanje prič. Prvi je bil zaslišan tedanji komendant mesta Zvirn, nato podravnatelj bogoslovja dr. Somrak. Njegovo opisovanje dogodkov, spreveda in godbe itd. je izzvalo hrupen incident z zagovorni-

kom dr. Reismanom, ki je izrazil svoje začudenje, da govori priča v takem tonu o resnih stvareh. Predsednik je zažugal z discipliniranjem — zagovornika! Sledila so nato še druge priče, ki so izključevale možnost, da bi bil kdo streljal iz bogoslovja, ali vsaj trdile, da niso to videle.

Sledilo je nato zasliševanje prič, ki so bile večinoma v sprevedu in ki so izpovedale, da so videle, da so bili na oknih bogoslovja ljudje v talarjih, da je nato pomolila skoz okno roka z revolverjem, nakar je zablišnilo in počilo. Priča Jekl izpove, da je videl, da je padlo iz bogoslovja najmanj troje strelcev in da je pripravljen to tudi priseči. Enako so izpovedale še razne druge priče, tako Marija Kopic, ki je trdila, da je padel strel iz prvega nadstropja bogoslovja; Ziringer, ki je videl, da so bila okna semenišča odprta in da so iz oken molele roke z revolverji; Dovičar, ki je videl na oknu dve črno oblečeni osebi, ki sta moleli revolverja in streljali; videl je blisk in slišal strele; Kustovny, ki trdi z vso gotovostjo, da se je iz bogoslovnice streljalo; točno se spominja, da so padli iz bogoslovnice trije do štiri strelci; Mlakar, ki se je tudi udeležil demonstracije, je natančno videl, da se je iz bogoslovnice streljalo in da so bila okna zasedena po teologih; Kern, ki pravi, da je tik pred njim padla žrtev, ki je bila zadeta od strele iz bogoslovja; Hasenhütel, ki pravi, da so iz oken bogoslovja kazali jezike in dolge nosove, itd. itd. Ker je bilo dovolj prič, ki so natančno videle, kako so stvari potekle in natančno povedale, kaj so videle, je bila večina navzočega občinstva že uverjena, da bo pravdorek oprostil urednika obtožbe klevetanja.

Sodr. Eržen je izpodbijal tožiteljem legitimacijo, da tožijo, ker ni nikjer pisano, da so streljali ravno mariborski duhovniki, in bi morali potemtakem pravzaprav tožiti duhovniki cele lavantinske škofije. Ta tožba se vodi na zahtevo SLS, ker ne more preboleti mariborskega po-

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Kokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.
Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.
Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

KINO APOLO. — Velik smeh in zabava
SOLDAT MARIČKE
HARRY LIEDTKE.

V ponedeljek velika senzacija! — Prvi film iz
sovjetske rusije:

POŠTARJEVA HČI.

Izdela ga je firma: Mešrabpom-Rus-Moskva

raza pri zadnjih oblastnih volitvah. »Volksstimme« in socialistično stranko naj bi se oškodovalo z velikimi stroški tega monstre-procesa. Da se je streljalo iz bogoslovnice, so ponovno pisali tudi nemški listi, pa ni takrat nihče tožil. Izraza »Pfaffi« ne smatra za žaljivko, kar je pa pisal o dogodkih leta 1919 pred bogoslovnico, je pisal na osnovi izpovedovanja očitne in pisanja tedanjih listov.

Briljantno je tudi branil obtožbenca Eržena zagovornik dr. Reisman, ki je po natančni analizi dogodkov izpovedi prič, objektivnih in subjektivnih dognanj, preiskave in razprave zahteval, da se obdolženca oprosti.

Po nadenournem plectoarju dr. Reimana se je oglasil tudi sodrug Eržen, ki je, kakor tekom cele razprave, ponovno izpodbijal posamezne trditve in teze tožiteljev in dokazal, da gre pri tem procesu našim nasprotnikom za gnotno oškodovanje našega gibanja in našega časopisa.

Po daljšem odmoru je predsednik senata razglasil:

»V imenu Njeg. Vel. kralja . . . izrekamo, da je Viktor Eržen kriv žalitve in obrekovanja in se obsodi po § 56 tisk. zakona na tri mesece zapora in 2000 Din globe. Ako jih pa ne plača, še na nadaljnjih pet tednov zapora. V smislu § 62 plača odškodnino posameznim tožiteljem po 100 dinarjev in mora prinesti v smislu § 63 na prvem mestu v »Volksstimme« sodbo in obsodbo.«

Sodr. Eržen ni bil pri prečitaniu razsodbe navzoč, ker se je prej odstranil.

Proti tej razsodbi se bo, kajpak, vložil priziv.

Pozdravljeni!

V nedeljo bodo naši zavedni sodrugi v Studencih otvorili svojo novo zgrajeno telovadnico in bodo pri tej priliki posetili otvoritveno slavnost tudi sodrugi in sodružice, pevski zbori in naše delavske telovadne enote iz ostalih krajev Slovenije. Ne dvomi, da bo udeležba ne samo iz Maribora, nego tudi s strani ostalih izletnikov velika in častna in da bo ta dan za naše vrle sodruge, ki so v tem težkem času, z velikimi žrtvami in obudovanjem vredno požrtvovalnostjo zgradili eno najlepših delavskih telovadnic v državi, dan ponosa in zadovoljenja nad izvršenim delom v korist proletarske mladine, v korist socialistične ideje.

Nedeljska delavska slavnost v Studencih naj izpriča, da se naše gibanje dviga in jači, da vrši v vedno večjem in smotrenem obsegu tudi

svojo velevažno duševno in fizično kulturno delo. Telovadnica naše »Svobode« v Studencih bo služila vašim telovadcem, bo služila pa tudi kot predavalnica, kot shajališče pouka željne delavske mase. Zavedni Studenčani so izvršili zato veliko delo in delegati, ki pridejo iz ostalih krajev na njihovo slavo, bodo s svojo navzočnostjo izpričali svojo solidarnost s kulturnim delom, ki ga vrše naše organizacije in naši sodrugi v prospeh delavskega razreda, v prospeh socializma.

Stanje kulturnega dela bo nedeljska stvaritev in zato, pozdravljajoč to pomembno prireditve, pozdravljamo obenem vse udeležence in delegate iz vseh delavskih krajev:

Dobrodošli!
Vsi na delo za socialistično kulturo!

Kancelparagraf v Jugoslaviji.

Klerikalizem in tudi cerkvene oblasti imajo pred tem paragrafom silno velik strah in jezo nanj. O kancelparagrafu so govorili te dni v Beogradu v odboru za sestavo novega

kazenskega zakona ter so sprejeli tudi takozvani kancelparagraf v zakon, kar znači že vnaprej da bo v novem kazenskem zakonu obveljal. Kakšna zverina pa je ta zakon?

Kancelparagraf je sicer izjemna določba, ki omejuje dosednji privilegij, po katerem so verske cerkve lahko izrabljale cerkev tudi v politične namene za agitacijo pri volitvah itd. V cerkvi govornika ne sme nihče motiti, če ne, je kaznovan. Motiti ga tudi sedaj, ne bo smel, toda duhovnik, ki bo imel v bodoče v cerkvi politične agitacijske govore, ga bo oblast preganjala, če bo zvedela zato in ga tudi kaznovala do dveh let zapora.

Socialistična stranka je bila vedno proti izjemnim zakonom, zato načelno tudi ni za ta zakon, dasi ima kancelparagraf to dobro stran, da odpravlja deloma važen privilegij verskih cerkev. Verska cerkev opravlja svoje verske zadeve nemoteno, zato ni treba nobenih privilegijev. Nikakor pa ne gre, da bi cerkev v interesu meščanskih strank delala v cerkvi politiko in če bi se kdo predrznil ji ugovarjati, ko bi bila politika proti interesom socialno šibkejših slojev, bi ga pa oblasti zaprle in kaznovale, ker je motil cerkvene odredbe.

Naše stališče v tem vprašanju je enostavno. Verske cerkve naj imajo svobodo, ne smejo pa imeti predpravic, ki jih zavajajo v politično izrabljanje verskih čustev. Če pa hočejo verske cerkve gojiti pri svojih verskih obredih politiko, ki ni konkreten del verstva, potem mora imeti tudi javnost enako pravico, da tam pove, kar je treba.

Novi kancelparagraf izključuje torej iz cerkve vsakršno politiko. S tem paragrafom bo okrnjena vsaj deloma dosedaj veljavna predprava, po kateri so duhovniki lahko v cerkvi, kjer nihče drugi nima besede, nastopali kot posvetni politični agitatorji za »svetost« kapitalistične družbe in nje zmagovanje v političnih bojih.

Vprašanje izrabljanja cerkve v politične namene seveda s tem še ni odpravljeno, ali napredek je; ena predprava manj.

Mi smo za svobodo verskih cerkva, ne pa za njih predprave.

Minister socialne politike šele vprašuje.

Kaj je z zaščito stanovanjskih najemnikov?

Letos novembra ima poteči zaščita stanovanjskih najemnikov. Pomanjkanje stanovanj se v povojnih letih ni zmanjšalo, ker javne korporacije zlasti pa država niso zidale stanovanjskih hiš razen redkih izjem. (Ljubljana in Zagreb deloma.) Stanovanja v novih in tudi v starih hišah so pa postala tekom let že tako draga, da srednji in delavski sloji najemnine ne morejo zmagovati.

Minister vprašuje strokovne korporacije za mnenje ali je premalo stanovanj, kako bi bilo zaščititi stanovanjske najemnike, če je zaščita še potrebna in za kako dolgo dobo. Katere strokovne korporacije so to? Ali so med temi korporacijami tudi delavske strokovne organizacije, socialistična stranka, društva stanovanjskih najemnikov itd. Podjetniške korporacije bodo seveda odgovorile, da zaščita ni potrebna, da se morajo hiše rentirati in da je stanovanj dovolj. Pri reševanju tega vprašanja pa se stvar ne more presojati s stališča meščanskih dobro situiranih slojev, spekulantov in podobnih ljudi, ki socialnega položaja delavstva, uradništva, malih obrtnikov, trgovcev itd. ne poznajo in ne razumejo.

Stanovanjsko vprašanje ne tvori samostojnega socialnega vprašanja. Stanovanjsko vprašanje je tesno spojeno s splošnim gospodarskim in so-

cialnim položajem, ki je težka posledica vojne. Resnica je, da se hiše ne obrestujejo, toda hišni posestniki so obdržali svojo posest, vrednost, do čim so drugi neimoviti sloji izgubili vse ter si morajo tudi sedaj služiti svoj kruh ob naravnost mizernih mezdah in zaslužkih, ki s predvojnimi niso v nobenem razmerju. V odstotkih je to veliko večja in občutnejša izguba, občutnejše socialno breme, kakor pa, če se hiša ali drugačna imovina slabše obrestuje kakor se je obrestovala pred vojno.

Iz raznih poročil vemo, da zaslužijo delovni sloji po 500 do 2000 Din mesečno; ženske še mnogo manj. Če ne majhnim stanovanjem po mestih se pa že danes gibljejo med 300 in 1000 Din na mesec. Kako naj plačujejo ti sloji v primeri s svojimi služki horendno najemnino? Ta nezdravi socialni pojav je posledica vojne in gospodarske reorganizacije, deloma pa tudi slabega gospodarstva. Industrija peša, draginja je sorazmerno previsoka, toda ne zato, ker se ne zida hiš, ampak zato, ker niso bili podani predpogoji za razvoj industrije in eksport, ki bi bil morda mogoč. Vzroki so v velikem delu v splošni gospodarski politiki. Ako bi se hiše tudi zidale, bi moralj vendar delovni sloji stanovati po luknjah, kletih, hlevih in na cestah, kakor se

to vedno pogosto dogaja, ker bi ne mogli plačevati najemnine. Sploh je pa zidanje hiš le majhen odstotek vse produkcije, ki bi eventualno redilo par tisoč rodbin, a vse drugo bi hiralo kljub temu.

Zaradi tega, ker je stanovanjska mizerija splošno socialno vprašanje najgrše vrste z ozirom na higijeno, zdravstvo in tudi pravno, če hočete, so dolžne javne korporacije in država grozeče zlo omiliti z zaščito stanovanjskih najemnikov, zlasti pa z gradbo hiš iz javnih in državnih fondov, da se prepreči katastrofalni prehod iz sedanjega stanja v normalno stanje.

Stanovanjska zaščita torej mora obstojati toliko časa, da bo zadosti stanovanj in da se materialni položaj delavstva zboljša.

Le na tak način bo omogočiti lažji prehod iz sedanje stanovanjske krize. Če bi vlada dopustila ob pomanjkanju stanovanj svobodno draženje stanovanj, potem mora iti po mestih in industrijskih krajih do 60 odstotkov delavcev v najslabše luk-

nje, natrpane s stanovalci, kjer je gnezdo bolezni in pokvarjenosti.

Ako se bo to vprašanje reševalo samo s stališča rentabilnosti stanovanjskih hiš, potem moramo reči, da pomeni to stališče justifikacijo srednjih in delovnih slojev.

Bojimo se, da se bodo strokovne korporacije, ki jih vprašuje minister, postavile na napačno stališče; bojimo se tudi, da vlada ne bi imela pravega razumevanja za to vprašanje, ker je vsaka delala ovire pri najemanju posojil za zgradbo stanovanjskih hiš in sama ni gradila niti poslopij za svoje urade.

Ali bo minister vprašal za mnenje tudi socialistično stranko, strokovne organizacije, še ne vemo. Najbrže bo pozabil nanje. Toda delavstvo ne sme pozabiti na to, da minister vprašuje za mnenje o zaščiti stanovanjskih najemnikov, marveč mora na ves glas povedati, kaj je potrebno in kaj zahteva. Delavstvo mora tudi kontrolirati ob tej priliki meščansko javnost, ki tako vstrajno intrigira proti zaščiti stanovanjskih najemnikov.

F. Svetek:

K letošnjemu vsedelavskemu zletu v Ljubljani, 5.—6. junija.

Vsedelavski zleti postajajo že tradicionalni v Sloveniji. Od leta do leta raste zanimanje zanje in tudi udeležba je vedno večja. Tehnična stran priredb se lepo spopolnjuje in letos smemo pričakovati prav gladko izvedbo celega, precej obširnega programa.

Kakor ni majhne važnosti pridobitev tehničnega in organizatoričnega znanja, tako na drugi strani pridobitev moralnih vrednot, ki jih dajejo te prireditve pokretu, ni mogoče zadostno oceniti. Duh, kakršen vlada v organizacijah, je že v normalnih dobah odločujočega pomena za njihove uspehe. Po tej veliki krizi, ki jo je delavski pokret ravno prestal, je pa dvig morale in samozvesti direkten predpogoj za konsolidacijo pokreta.

Pri ocenjevanju moralnega pomena vsedelavskih zletov je pa treba upoštevati dejstvo, da vzbujajo organizirani in disciplinirani nastopi tudi pri nevtralnih javnosti simpatije, pri nasprotnikih pa respekt do delavskega pokreta, kar je na vsak način važno bojno sredstvo v rokah proletariata.

Ljubljana je v tem pogledu dobro izbran kraj, kajti poleg pokrajinskih državnih oblasti imajo tu sedeže skoro vsa večja podjetja Slo-

venije. Vsa ta množica bankirjev, upravnih svetnikov in drugih takih »kruho«-dajalcev bo imela torej priliko 5. in 6. junija videti, da delavski pokret še živi, da se ozdravlja in narašča in da niso prazne besede tistih, ki govore in pišejo, da so razmere, v katerih proletariat živi, tako slabe, da jih niti psu ni privoščiti.

Po dosedanjih prijavah sodeč bo korakalo v izletnih dneh po ljubljanskih ulicah tisoče in tisoče organiziranih in discipliniranih delavskih borcev.

Gotovo se ne motimo, če računamo, da se bodo polnoštevilno priključile temu silnemu sprevodu tudi naše delavske žene in dekleta iz vseh krajev, da pokažejo upravičeno nezadovoljnost nad razmerami, ki vladajo nad njimi in nad njihovimi moškimi sotrpini. Zavedna delavska žena in dekle bo pokazalo na ta dan, da odklanja hinavstvo buržuaznih materinskih dnevoj, ki na eni strani hinavsko povečujejo materinstvo, na drugi strani pa ne dajo materam pravice odločevanja, če so voljne poslati svoje moške in sinove na krvave bojne poljane. Delavske žene in dekleta bodo ta dan pokazale, da se ne dajo vjeti v limanice onih, ki snujejo ravno te dni nekako žensko stranko, temveč bodo ravno

Hermyna zur Mühlen:

Iz romana „Luč“.

Prevzel jo je obup; ni si upala iti v klet, kajti njen obraz bi izdal nevarnosti.

Andrej in Pavel sta bila v jami in sta prišla šele opoldan domov. Nemirna je prekoračila kuhinjo in izbo, ležečo ob njej ter pogledovala od strahu izbičana skozi okno. Že prihajajo? Že prihajajo?

Ko sta se bila vrnila oba, jima je o vsem poročala. Andrej je molčal in prijel njeno roko, kakor bi potreboval pomoči. Pavel je rekel z lednim glasom, kar je bilo pri njem znak viška njegove besnosti: »Rajši ga sam ustrelim, nego da pride njim v roke.

»Ne izdajte se mu,« je prosila Rut. »Od včeraj je nekoliko mirnejši.«

Šli so v klet. Vsi so hlinili mir, dobro voljo, toda Andrej tega ni mogel dalje prenašati... Podal se je v majhen zelenjadni vrtič in pričel sekati za zimo zložena drva.

Prve sence večernega mraka so se zgrnile. Pavel je bil šel v vas. Rut je pustila spavajočega sina, si dala opravka v kuhinji in je stopila k oknu. V sivem somraku so se bližali trije moški; eden v dolgi, črni suknji; da, to je bil župnik. Ostala dva... nekaj se je lesketalo na njunih suknjah... orožnika. Rut je planila v vrt.

»Andrej, prihajajo. Ostani tu in sekaj drva, to ne bo sumljivo. Bodi vljuden in ne draži jih.«

Hitela je v kuhinjo in zanetila v ognjišče. Oni trije moški stopijo v vrt.

Andrej Merz se je odkril; njegova roka se mu je zdela svinčenotežka; bilo mu je, kakor da je ne bi mogel več dvigniti do glave. Jezik se mu je zdel v ustih velikanski in otekel, ko je izrekel »Dober večer«.

Slišal je ženo v kuhinji peti veselo kratko pesmico.

Mrzla zona ga je oblila; kako je mogla žena to storiti? Odkod je vzela to moč.

Župnik in orožnika spregovore nekaj kratkih besed in vstopijo v hišo. Andrej Merz hoče za njima, toda njegove noge so kakor priraščene; ječe klecne in sede na toporišče. Njegovo srce je bilo silno, da mu je brnelo v ušesih kakor velikanski zvon; pred njegovimi očmi so sikale šarene strele sem in tja.

Rut je sprejela te tri moške z umerjeno mirnostjo.

»Moj sin Ernest, gospod župnik? V Belgiji je in je pred štirimi tedni pisal. Žal vam karte ne morem pokazati, ker sem jo poslala svojemu očetu, ki je fanta prav posebno ljubil.«

Andrej Merz je slišal njen čist in miren glas; najbrž ne bo take nevarnosti; kako bi sicer mogla biti tako mirna?

Slišal je trdi orožnikov glas.

»Hišna preiskava...«

Rut mirno orgovarja: »Prosim.«

Nato je postalo mirno in Andrej Merz je čakal. Čakal je, kakor čaka človek na trenutek, ki odloča o njegovem življenju ali smrti. Glasovi v hiši so postali glasnejši; vstrašil se je... Zdaj, zdaj so ga našli... Žopet je postalo tiho. Koraki so škripali po stopnicah, vodečih na podstrešje. Ali so že bili v kleti? Ali je nevarnost že pri kraju? Ali so pričeli z iskanjem od zgoraj?

Pavel se je vrnil in Andrej mu zašepeče z davčim glasom: »Tu so. Pojdi notri in pomagaj materi.«

»In ti?«

»Tu ostanem. Vse bi izdal. Preveč trepečem.« Pavel je stopal proti durim.

Grozen krik je sunil iz hiše »Matil! Matil!«

»Imajo ga« reče Pavel z nenaravno mirnostjo. »Ali bi ga ustrelil, ko pojde mimo?«

»Ne, Pavel, ne. Oni morajo videti, da je bolan, blazen. Imelj bodo usmiljenje. Pavel, Ti ne smeš...

Težki koraki so se bližali. Opetekajoč, z zvezanimi rokami je stopal Ernest med obema orožnikoma. Stopal je kakor v sanjah. Njegove brezizrazne oči so buljile v daljavo, njegov obraz je bil pepelkastobled. Župnik je končal spreved. Pri durih je skočil Pavel k materi in jo je opotekajočo se prestregel v svoje naročje.

Župnik je obstal pred Andrejem Merzem, ki je prijel sekuro krčevito; govoril mu je. Prazen odmev so bile besede za Andreja. Onkrat je razložil besede: »Nemec, ki ljubi svojo domovino« in se je na glas zasmel. Nato pa je slišal in te besede so silile v njegovo zavest — kako se je obrnil župnik k orožnikoma.

»To ni edini ubežnik, ki je pozabil na svojo čast. Moramo še na drugo stran vasi, tudi sin gospe...«

Ni mogel izgovoriti imena, ne sedaj in na večno ne več.

V enem samem hipu, dolgem kakor hip, so z drvele misli v Andrejevih možganih. Ali tej črni suknji ni dovolj eno žrtev? Ta, ki stoji tu zunaj, z zvezanimi rokama med orožnikoma, njegov sin, je že izgubljen in mrtev. Toda oni drugi še živi in se more še rešiti, ako on, Andrej, prepreči župniku izgovoriti ime. Sin je; vseeno čigav; rešen mora biti!

Od dela silne Andrejeve roke so se dvignile in sekira je padla z vso težo na župnikovo lobanjo.

Andrej Merz je videl ležati nekaj črnega pred svojimi nogami in je čul kako je zaviknila Rut:

»Andrej!« Začutil je Pavlove roke, kako so se ovile njegovih ramen.

Stopil je za korak naprej in je rekel čisto mirno: »Rešil sem ga«, nato pa je pričel hipoma krčevito ihteti in se dušeče smejati.

(Prevedel A. K.)

Osvežiš s kopeljo telo si mlado,

**še bolje pa s »CLIO«
šumečo limonado.**

ta dan manifestirale svojo zavednost in spoznanje, da je vprašanje osvoboditve žene rešljivo le z zmago nad današnjim gospodarskim izkoriščanjem in z likvidacijo kapitalistične hinavske morale.

Delavska mladina, naš ponos in naš spas, tudi ona bo v masah okrasila naše vrste. Pokazala bo, da se ne sramuje svojih proletarskih staršev in da se hoče z njimi skupaj boriti za lepšo jesen njihovega življenja in za lepše svoje življensko polletje.

Delavski zlet v Mariboru—Studenci, 14. in 15. maja

Ob priliki slavnostne otvoritve telovadnice DTE »Svoboda«

v petek, dne 13. maja:

Ob 8. uri bakljada od telovadnice skozi vas.

V soboto, dne 14. maja:

Ob 8. uri akademija v telovadnici. Sodeluje več pevskih društev in godba iz Mute.

V nedeljo, dne 15. maja:

Ob pol 8. uri dopoldne:

Sprejem gostov na koroškem kolodvoru. Od tam odhod z godbo pekrske požarne brambe pred »Ljudski dom«.

Od 8. do 9. ure

se zbirajo pred »Ljudskim domom« mariborski manifestanti, kulturna društva, strokovne organizacije in strankini člani. (Razpored kot na 1. maja.)

Množice brezposelnih bodo ta dan, korakajoč v našem sprevedu, gromko opomnile tiste, ki morejo in ki so dolžni jim pomagati, naj jim poskrbe dela in kruha, ali pa izdatne podpore.

Velikanski bo pa odred onih, ki že sedaj niso imeli stanovanj, ko je bila še stanovanjska zaščita. Temu odredu se bomo priključili še tisti, ki že letošnjo jesen, ko se namerava ukiniti še to malo stanovanjske zaščite, ne bomo imeli strehe nad glavo. Dvignili bomo ta dan svojo zahtevo: Podaljšajte stanovanjsko zaščito!

Vsi mi, ki bomo tvorili ta ogromni spreved, se bomo strnili v nepremagljiv rdeč veletok z enotno voljo in enotno zahtevo:

**Proletarci! Vstanite! V borbo!
Za upliv delavske besede v tovarni, občini in državi!**

Ob 9. uri:

Po prihodu povorke iz Studencev odhod z železničarsko godbo in godbo pekrske požarne brambe na glavni kolodvor. Sprejem gostov in odhod nazaj v Studence, kjer bo

ob 11. uri

slavnostno zborovanje pred novo telovadnico.

Ob 14. uri:

Odhod udeležencev od »Ljudskega doma« v Studence.

Ob pol 15. uri:

Veliki telovadni nastop delavskih društev iz Maribora, Trbovelj, Hrastnika, Črne, Mežice, Zagorja, Kroke, Zabukovca in Šostanje.

Po telovadbi se prične veselica.

zneski državne trošarine in občinskih doklad, ki so bili pobrani od dotičnih količin. Na ozemlju ljubljanske oblasti je bilo zatrošarinjenega vina (vinsk. mosta in petijota) 197.313.39 hl. Od tega odpade na Ljubljano 67.062.79 hl. Napram letu 1925 z 197.544.46 hl od katerih je odpadlo na Ljubljano 59.488.48 hl, je torej Ljubljana sama napredovala, vse ozemlje ljubljanske oblasti pa nekoliko nazadovalo. Na ozemlju mariborske oblasti je bilo zatrošarinjenega vina (vinskega mosta ter petijota) 144.368.16 hl, kar znači napram letu 1925 s količino 129.229.80 hl precej več. Državne trošarine (35 Din, oziroma za most 25 Din od hl in 0.50 Din za steklenico od 0.7) je bilo plačano na ozemlju ljubljanske oblasti (vštevši Ljubljano) leta 1926 6.709.615.15 Din, v Ljubljani sami 2.249.812.25 Din. Napram letu 1925, ki je vrglo 6.6 (v Ljubljani 1.98) mil. Din, se je donos kljub zmanjšani množini tudi v oblasti zvišal, kar je pripisovati činjenici, da se je količina zatrošarinjenega mosta s postavko 25 dinarjev znižala, količina vina s postavko 35 Din pa zvišala. Na ozemlju mariborske oblasti je bilo leta 1926 pobrane državne trošarine 4.958.924.50 Din. Napram letu 1925 z zneskom 4.362.455.85 Dinarjev se je tudi tukaj donos zvišal. — Iz tega izkaza je torej razvidno, da se na vinu samo pri trošarini zbirajo ogromni milijoni, ki izvirajo večinoma iz slabih žepov širokih ljudskih konsumentov — kmetov in delavcev. Ogromne svote so to, ki obenem kažejo, kako nujno potrebno je, da začnemo med narodom še bolj abstinečno agitacijo. Vino upropašča naš narod zdravstveno, duševno in gospodarsko. Proč z alkoholom!

Iz delavskega sveta.

Bodočnost Anglije pripada delavstvu. Ramsay Mac-Donald, bivši angleški delavski premijer in politični vodja delavske stranke v Angliji, je prišel s svojo hčerko Ishabel v New York. V Ameriki, katere že ni videl dvajset let, ostane par mesecev.

V svojem prvem intervju je rekel, da je tukaj le kot gost in privatni državljani. Posebne misli nima. Študiral bo ameriško delavsko gibanje na licu mesta. Sedanja angleška vlada je gnala in si sama koplje grob. Zakon proti unijam bo sprejet — in to zdravi angleške delavce iz demavice zadnjih par let.

Glede Kitajske je rekel, da želi zmago revoluciji in je obsodil pošiljanje britskih čet tja. Najboljši način zaščite tujcemcev na Kitajskem bi bil, da se jim pošlje vozni listek, naj gredo domov.

Grof Karolyi postane farmar v Kanadi. Grof Mihael Karolyi, bivši in prvi predsednik ogrske republike, je kupil velik kos sveta v zapadni Kanadi, kjer namerava ustanoviti farmersko kolonijo in se tam stalno naseliti s svojo ženo.

Tajni delavski list izhaja redno v Italiji. Italijanski delavski list »Sindikalni boji«, ki ga je Mussolini prepovedal še v zadnjem novembru, izhaja redno še danes, enkrat tu in drugič tam, »pod zemljo«, na veliko jezo fašistovske policije in špijonaže, ki ga ne more zatreti. List se naziva glasilo Delavske zveze, socialčne organizacije, ki je bila razpuščena v prejšnjem letu. Kakor javljajo privatno iz Milana, je tajni list zelo razširen in prinaša vesti o delavskem gibanju v Italiji, o katerem ni niti ene besedice v fašistovskih listih. Zadnja številka omenja celo vrsto manjših štrajkov, ki so bili hitro potlačeni. List odprto poziva italijanske delavce, naj se organizirajo tajno v Splošni delavski zvezi in pripravijo na revolucijo proti fašizmu.

Žene v Indiji se organizirajo. Kaj počno žene v delavskem gibanju v daljni Indiji, to vprašanje je zastavila Sušani Tagorova, nečakinja hinduskega pesnika Rabindranat Tagora, Roza Schneidermanova, predsednica Newyorške ženske strokovne lige. »V Indiji so ženske organizirane z moškimi skupaj v delavskih strokovnih organizacijah. Najboljše so organizirane tekstilne delavke v

Bombayju. Te tekstilne delavke so se uspešno bojevale proti 12 in pol odstotnemu znižanju mezde v letu 1925. Ženske delajo tudi v mlinih, v katerih luščijo in čistijo riž. Tagorova je tudi dejala, da industrializacija Indije odpravlja kastni sistem. Izjemo tvorijo le še poroke. Včasih se dogodi, da kasta služi za sirovo podlago nove ustanovljene unije. Pri pranju perila odloča kasta peričnikov in peric. Podjetniki so primorani najemati delavce iz te kaste in tako je ustanovljena, kajti podjetniki ne morejo najeti drugih delavcev kot iz kaste peričnikov in peric.

Maribor.

Kolesarji, delavci, pozor! V petek, dne 13. t. m. naj se zberejo vsi člani Delavskega kolesarskega društva v Mariboru in njih prijatelji s kolesi ob 7. uri zvečer v društvenem lokalu »Zlata krona«, Vetrinjska ulica, da se odpeljejo od tam k bakljadi v Studence. Luči vzemite s seboj! — V nedeljo, dne 15. t. m. ob pol 7. uri zjutraj odvoz k sprevedu v Studence. Ob pol 8. uri se povrne društvo nazaj v društveni lokal. Ob pol 9. uri odvoz od tam k skupni povorki. — Sodrugi in sodružice! Agitirajte, da se udeležimo te proslave še v večjem številu, kot 1. maja. Vse, kar ima kolesa, v nedeljo z nami!

Studenci pri Mariboru.

Od raznovrstnih strani se slišijo pritožbe, kako se je obnašal neki kapuciner na velikonočno soboto pri blagoslavljanju. Pri tej priliki je vzel na muho tudi nas socialisti in komuniste in vse skupaj imenoval bolševike in klical »dol z njimi« in vse to zavoljo tega, ker so po njegovem mnenju ti »bolševiki« krivi, da nima še cerkev sv. Jožefa novega stolpa, da ni še renovirana in nima lastne fare itd. Osebe, ki so bile navzoče, trdijo, da se je obnašal zelo sumljivo, kakor da bi bil preveč dobre volje, saj razpolagajo navadno kapucinske kleti z izvrstno kapljico. Mogoče je tudi, da je vplival nanj nekoliko tudi post, saj je znano, da se kapucini mnogo in strogo postijo.

Ptuj.

Prvi maj v Ptuj.

Da ne bodo sodrugi po drugih krajih mnenja, da smo mi ptujčani obhajali Prvi maj bolj skromno kot drugod, moramo opisati svoje slavje malo bolj obširno.

Na predvečer se je priredila v Narodnem domu igra »Razvalina življenja«, ki so jo izvajali člani »Svobode«. Pred igro je imel krasen govor s. Čebašek, nato so sledile recitacije pesmi in nastopi pevskega zbora »Naprejš«, med odmori je pa pridno udarjal tamburaški odsek »Svobode«. Iz te prireditve je bilo razvidno, da imamo med svojimi člani zelo sposobne ljudi, ki zmerejo tudi zelo težke naloge. Posebno moramo omeniti igralce, ki so svoje vloge izvajali vsi brez izjeme tako, kakor da bi se sukali po odrih že dolgo časa, čeravno so nastopili šele prvič v svojem življenju. Vsi gostje so se kar čudili njihovem krasnemu nastopu. In to ima za posledico, da bo »Svoboda« ustanovila stalen dramski odsek. Posebno pa moramo hvaliti tamburaše, ki so pod večšo roko svojega kapelnika s. Krajncu v dveh mesecih napredovali tako, da se lahko skoraj z vsakim drugim enakim zborom kosajo. Tudi pevsko društvo »Naprejš« je dobro prednašalo svoje točke. Zalibog smo pa pogrešali med pevci marsikaterega sposobnega sodruga. Ta večer je bil res užitek vsem obiskovalcem.

Na Prvega maja pa smo zborovali v dvorani »Belega križa«. Govoril je s. Kristof iz Pragerskega in še nekaj domačih sodrugov, ki so vsi povdarjali današnjo delavsko mizerijo in

Dnevne novice.

»Slovenec« in mariborski proces. Baš na dan, ko se je pred mariborskim sodiščem vršila znamenita razprava proti sodr. Eržemu, je izšla v »Slovencu« izjava lavantinskega škofijskega ordinarijata proti »Volksstimme« in njenemu uredniku, in je izšla previdna beležka, da bo sodr. Eržen spet tožen zaradi »bogokletstva«, ker je bil v majniški številki objavljen članek, ki ni bil gospodom okoli »Slovenca« všeč. Zakaj so to objavili baš na dan razprave, ne bomo tukaj raziskovali, podčrtati pa moramo še enkrat to, kar je sodrug Eržen povdarjal pri razpravi, da gre namreč SLS s temi procesi za tem, da oškoduje naš delavski tisk in da prisili s tako učenimi ... diskusijskimi metodami o katolicizmu naše urednike k molku. Ne bomo pozabili ne eno, ne drugo; in naj so nameni še tako prozorni, svoj boj bo socialistična stranka bojevala do kraja in ga tudi, to vam lahko jamčimo, z uspehom izvojevala. Značilno je n. pr., da se je že na dan procesa samega pred mariborskim sodiščem in koj po razglasitvi razsodbe prijavilo 12 oseb za takojšen izbris iz katoliške cerkve. Casa za agitacijo v tej smeri zadnja leta ni bilo, ti procesi so opozorili našo javnost zopet na to vprašanje, in če bodo po župniških kapale izjave za izbris, naj to gospodje zahvalijo svoji najnovejši modri taktiki.

Živahna debata. Tako živahnih debat v meščanskem časopisju imamo malokrat kakor sedaj, ko gre za to, kdo bo šel v vlado. Vsi upajo, klerikalci upajo, demokrati upajo, neparlamentarci upajo. Sedaj smo resnično radovedni, kdo bo dobil drobtinico — ministrski stolček. Nad prvotno kombinacijo, da bodo nevtalci spravili vse neklerikalne stranke v en koš, so večinoma že obupali, ker to, no, pač ne gre. Tisti slavni napredni blok — ki seveda nima resne podlage — je že pokopan. No, toda upanje še ni šlo po vodi. Imajo osebne stike, prijatelje, zveze, znanje; to je tudi nekaj. Več pa tako ne zahteva nihče, kakor da postane hlapec. To bi se pa še vedno dalo napraviti in potem bomo zopet kar niflali vse tiste, ki ne bodo rekli amen vsemu, kaj bomo hoteli.

Razcep v klerikalni stranki. Kakor znano, se bje v klerikalni stranki že delj časa huda notranja borba. O tem smo že večkrat pisali, klerikal. vodstvu je pa doslej vedno uspelo kapacitirati nezadovoljneže, da niso

nasprotja izbila prehudo na dan. Klerikalna stranka je medtem zaplavala bolj in bolj v reakcionarnost in ultramontanstvo — socialna struja se je bolj in bolj izločevala, duh Krekovega socializma se je sistematično izrival iz strankine ideologije. Prišlo je končno do preloma. Klerikalni mestni svet v Ljubljani je demisijsko, vodja tega sosveta je pa bil dr. Stanovnik znani voditelj levičarske struje v SLS. Da stoje za to demisijsko globlji vzroki in da gre za resen razcep v klerikalni stranki je razvidno sedaj tudi iz izjave, ki jo je podal dr. Stanovnik uredniku »Novosti«. Ta izjava se glasi: »Že dve leti vodi vodstvo SLS srdito borbo proti mojemu očetu, bivšemu poslancu Stanovniku, ki se je bil zameril domačemu župniku in se ni hotel pokoriti vsem željam ljubljanskih mogočnikov. Kot sin sem stal na njegovi strani, a storil sem to tudi iz načelnega razloga. Borba se je raztegnila na moje prijatelje in se danes vrši med levičarji in desničarji v SLS. Pretili so mi z izključitvijo iz stranke, ako ne odložim svojih funkcij. Umaknil sem se, dokler je na krmlu sedanje vodstvo. Bivši minister dr. Gosar je naš dober prijatelj, a se boja ne udeležuje. Ljubljanska organizacija SLS je zahtevala mene za nosilca liste pri oblastnih volitvah v Ljubljani. Na zahtevo vodstva sem se moral umakniti. To je zahvala dr. Korosca, da sem mu priporil ljubljanski mandat. Na vprašanje kaj hočejo krščanski socialci, je odgovoril dr. Gabrovšek: »Hočemo, da v SLS zopet zavladata demokratizem in izgine klerikalizem, ki ga predstavlja samovlada duhovništva. V naši stranki odločaje danes sami duhovniki, mi pa hočemo, da postane program SLS zopet stvaren.« Iz te izjave je torej dovolj zanesljivo in avtoritativno razvidno, da je razcep v SLS popoln, da se bijeta med seboj dva strogo ločena nazora o nalogah in taktiki SLS in da je le-ta popolnoma pod vplivom najbolj reakcionarnih struj.

Zgovorne številke. V št. 47 z dne 30. aprila 1927 »Uradnega lista« objavlja delegacija ministrstva financ v Ljubljani statistiko o državnih trošarini na vino in vinski most ter petijot in o občinskih dokladah k tej trošarini v Sloveniji za leto 1926. Iz tabele I. je razvidno število občin, ki pobirajo doklade ter odstotna obremenitev v posameznih občinah, iz tabele II. pa količine vina (petijota in vinskega mosta), ki so bile zatrošarinjene v posameznih davčnih okrajih ter

nujno potrebo delavske solidarne združitve.

Popoldne pa smo odšli v Ljudski vrt, kjer se je vršila veselica, katere gmotni kakor tudi moralni uspeh je prav zadovoljiv.

Da orišemo, pod kako posebno težavnimi okolnostmi smo ptujčani letos proslavili svoj praznik, moramo omeniti eno posebnost, ki je pri tem praznovanju prišla posebno do izraza. Prvo nam je narodna strokovna zveza prezvela muziko, ki smo je imeli doslej vedno na ta praznik. Narodnjaki so namreč letos tudi praznovali Prvi maj, ker je bil ravno v nedeljo, ko ni treba štrajkat. Napravili so svoje praznovanje in vabili nanj vse narodno zavedno meščanstvo. Dalje je ravno v soboto prišel v Ptuj cirkus Rebernigg, ki je s svojo reklamo odvedel precejšnje število nezavednih ljudi pod svojo plahto. Bali smo se, da v Narodnem domu na večer ne bo nikogar. Toda dvorana je bila polna in smo bili prav zadovoljni. Opazili pa smo tudi, da ni bilo na tej prireditvi v soboto nobenega izmed meščanov, niti člani ptujskega dramatičnega društva niso prišli gledat, kako se med delavstvom razvija ta umetnost. Nam je popolnoma prav. Vsaj vemo, da gg. od dramatičnega društva ne reflektirajo na naš obisk pri svojih prireditvah v mestnem gledališču. Zato bomo pa mi začeli zase prirejati svoje igre. V nedeljo je bilo pa zaradi krasnega vremena v mestu in okolici kar šest prireditev. Vse je šlo iz mesta, vsak na svoj kraj. V Ljudskem vrtu pa se je zbralo delavstvo in se zabavalo ob zvokih godbe požarne brambor od Sv. Marka. Ne moremo, da bi šli mirno mimo te godbe, ki je pod vodstvom znanega organista g. Kegela izvajala, dasi maloštevilna, izvrstne svoje komade in tako precizno, da smo mislili, da imamo pred seboj oddelek kake vojaške muzike. Se vidi, kaj napravi dobra volja, disciplina in požrtvovalnost. Na tem mestu se tej godbi

še posebej zahvalimo za njeno sodelovanje. — Tudi na naši veselici nismo opazili niti enega meščana, bili so sami delavci in uslužbenci, tako da smo kar opazili, da je to res strogo razredna veselica. Vključno raznim zgoraj navedenim zaprekam je bila letošnja proslava Prvega maja dosti boljša kot druga leta, za kar se posebno zahvaljujemo našim pridnim sodružicam, ki so požrtvovalno sodelovale.

Kranj.

Tudi pri nas smo imeli lepo uspešno proslavo delavskega praznika 1. maja. Menda prvič v Kranju se je v to svrhu na ta dan vršil javni shod, ki ga je obiskalo nad 50 delavcev in bi bil obisk gotovo še številnejši, če bi to bil prostor dovoljeval. Navzoči delavci so živahno odobraval izvajanje obeh govornikov in so s tem priznali, da tudi delavstvo v Kranju in okolici predobro čuti številne krivice in nezasišeno izkoriščanje, ki se godi nad njim ter odobrava delo socialistične stranke, ki se edina iskreno zavzema za zaščito interesov delovnega ljudstva. To se je jasno pokazalo v Kranju tudi v nedeljo, dne 24. aprila, ko se je vršil pri nas javni shod proti ukinitvi stanovanjske zaščite, ki je tudi za kranjsko delavstvo velikega pomena. Nobena druga stranka, kakor povsod drugod, tudi pri nas, proti ukinitvi stanovanjske zaščite ni protestirala. Seveda, to odobravanje dela naše stranke ter socializem in rdeči lepaki bodo v oči nekatere naše »državotvorne« bogataše. Pa v kljub temu ima socializem svojo sigurno bodočnost in ga ne bo uničilo niti če bo še večkrat naš orožniški narednik Farnik lepake za 1. maj plakaterju konfisciral z motivacijo, češ da je shod prepovedan. Čez pol ure pa je drug orožnik lepo izročil lepake plakaterju nazaj in je morala biti tista prepoved pri g. Farniku nekega čudnega izvora,

Če pa ni šlo shoda preprečiti, je moral vsaj edino »državotvorno« »Jutro« priskočiti na pomoč s tendenciozno vestjo, češ da je shod socialistov v Kranju klaverno izpadel. Pa da, klaverno je že izpadel za gospodo. Več delavcev se je po shodu organiziralo v naših socialističnih organizacijah, prodalo se je mnogo izvodov naših časopisov ter so delavci pazljivo in z odobravanjem poslušali pravilne informacije o svojem položaju. Tako torej časi obračuna in zmahe za delavstvo polagoma prihajajo tudi v Kranju in ne bodo tega preprečile ne intrige in konfiskacije in ne tendenciozno pisanje o delavskih prireditvah kranjskega plačanca »Jutra«.

Mežica.

Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda« v Mežici naznanja vsem kulturnim, strokovnim, političnim, gospodarskim in vsem drugim delavskim korporacijam, da razvije dne 14. in 15. avg. t. l. svoj novi društveni prapor. Vsled tega naproša podružnica vse imenovane organizacije in korporacije, da istega dne ne prirejajo enakih prireditev. Mežiška »Svoboda« in z njo cela mežiška dolina, vabi vse proleterce cele Slovenije, da se udeležijo naše slavnosti v največjem številu, da tudi Vi pridete enkrat med nas, da vas moremo pozdraviti v našem gorskem zatišju ob vznožju prekrasne Pece. Vedno smo se odzvali in po možnosti udeležili v največjem številu Vaših prireditev, isto pričakujemo sedaj tudi od Vas. Apeliramo na vse delavske voditelje, da storijo svojo sodružno dolžnost, da organizirajo in podpro našo velevažno akcijo.

10% popusta

v tekočem mesecu radi vpe-
ljave v novourejeni trgovini

Igo Baloh, Vetrinjska 18.

Mala naznanila:

Ceneje kod pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrst. manufakturno blago
pri J. TRPIN, Maribor, Glavni trg 17

J. PETELN

urar in optik. - Trgovina zlatnine in srebrnine
MARIBOR, GOSPOSKA ul. 5

Precizijske ure za železničarje tudi na obroke.
Primerne darila za birmo.

B. Jagodič - Maribor

Tapetnik in trgovina s pohištvom
Rotovski trg št. 3.

Priporočam se p. n. občinstvu za nakup tapetniškega in mizarkega pohištva (modroce, otomani, posteljni vložki) najceneje in solidno. Tapetniška popravila solidno in poceni. Pohištva se prevzemajo v komisijsko prodajo — Zahtevajte cenik.

Anton Vaupotič vdova

SODNA UL. 16, se priporoča v izvršitev vseh sobo-, črkoslikarskih in plesarskih del po najnižjih cenah.

TVRDKA KELC

Gregorčičeva ul. 6

Krojaški salon za gospode, dame in vojaštvo se priporoča.

Reklamne cene! postrežba točna!

Zelo zanimivo

je ilustrirano, popularno Radio glasilo

„RADIOWELT“

(bakreni tisk).

Razen vseh evropskih razposilnih programov interesantne aktualnosti in vrednostne tehnične obravnavne. Poedina cena 8 Din. Poskusna številka 8 Din

Wiener Radioverlag, Wien I.,
Pestalozziggasse 6/53.

Zbirajte za
tiskov. sklad!

Trajne kodre
lase barvati
masaža

E. Mareš, Gosposka ulica 27

Obvestilo.

V zvezi s staroznano strojno- in gradbeno-ključavničarsko delavnico I. SIRAK, se otvori z današnjim dnem

oblastno koncesijonirano podjetje
za popravilo parnih kotlov

Ing. K. UNGER & I. SIRAK,

Maribor, Pobrežka cesta št. 15.

katero prevzame vsa popravila na nizko- in visokotlačnih, na stabilnih, lokomobilnih in poljskoželezničnih kotlih ter zraven spadajočih armaturnih delih, na pregrevalcih, vodočistilcih in ogrevalcih i. t. d.

Glasom zakonitih predpisov se vršijo dela pod vodstvom strokovnjaka, kateri z ozirom na večletno prakso v popravilu in preizkuševanju parnih kotlov jamči za skrbljivo in strokovno izvedbo.

Popravljamo tudi parne stroje, lokomobile, stroje za obdelovanje lesa in druge specialne stroje, stiskalnice i. t. d.

Manjša popravila na licu mesta! — Zahtevajte naš poset!

S spoštovanjem

Ing. K. Unger & I. Sirak

DOBRE LASTNOSTI

finega živila za čevlje so te-le:

Mazilo je mehko in se dobro razmaže; daje čevlju takoj lep, temen sijaj. Usnje ostane zmiraj voljno. In te lastnosti ima

Indian Pasta

Ze pri uporabi prve doze se bodele o tem prepirali.

Redukcija za železničarje in delavstvo

se je izvršila pri cenah vseh vrst blaga za moške in ženske obleke pri tvrdki

J. N. Šoštarč, Maribor, Aleksandrova c. 13

Sedaj stane platno 6, 8, 10 in 12 Din, hlačevina 25, 30 in 35 Din, suknjo 50, 60, 68 in 80 Din, srajce 32 Din, spodnje hlače 21 Din, nogavice 7, 9, Din itd. Volneno blago za ženske obleke in plašče iz prvih svetovnih tovarn, najlepše barve in najboljše kvalitete, **ceneje kot povsod drugod.**

LJUDMILA LORGER

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 37

Modistka

priporoča cenj. damam svojo obilno zalogo klobukov za gospe in gospodične po najnižjih cenah in solidn. izdelka.

Naznanilo!

Naznanjam vsem cenjenim odjemalcem, da bom jaz po smrti svojega moža Jožefa Eigner, vodila krojaško obrt dalje s preizkušenim obrtnim delavcem. Prosim torej vse cenjene odjemalce, da njihovo dosedanje zaupanje mi še nadalje poverijo, jaz pa se bom potrudila v vsakem oziru jih zadovoljiti.

Betti Eigner

Studenci, Aleksandrova cesta 23.

HALO! ŽE ZOPET NEKAJ NOVEGA!

Iz gostilne pri „Zlati hruški“ je nastala nova Dalmatinska klet, katera toči najboljša in najcenejša črna in bela vina iz Šibenika in Visa. Priporoča se

ANA FERK,
FRANKOPANOVA UL. 2

„PAX“

tvornica pogrebnih predmetov in umetnega cvetja
NOVI SAD

PROIZVAJA:

mrtvaške prte, draperije, vse pogrebne predmete ter cele opreme za pogrebne zavode.
Nagrobne vence in trakove.
Mirtne, barvaste šopke in girlande.
Koprene (pajžolan) za mlade neveste vsake izvršitve.

Fotograf

Mirko Japelj

Aleksandrova cesta - Trgovski dom.
Vhod na desni strani.

Se priporoča delavstvu in uradništvu. Cene solidne, slike umetniške. Hitra izvršitev naročil.

POZOR, DELAVCI!

Čast mi je tem potom naznaniti, da sem prevzel gostilno „PUNTIGAM“ Mlinska ul. 23.

Cenjenim gostom nudim najboljšo hrano in pijačo v najboljše zadovoljstvo vsakogar. Točijo se prava lutenberška in štajerska vina, kakor tudi hruskovec in pivo iz pivovarne „Union“ v steklenicah in sodih. Sprejemam abonente na hrano po najnižji ceni. Lep solnčnat vrt.

R. A. HORVATIČ.

Najugodnejši nakup

galanterije, drobnarije, parfumerije, vrvarskih in pletarskih izdelkov na drobno in na debelo pri

Drago ROSINA

Maribor - Vetrinjska ulica.

Otvoritev vinotoča!

Vljudno naznanjamo p. n. občinstvu, da smo v soboto, dne 7. maja otvorili vinotoč v Lekarniški ulici 7, v katerem bomo točili pristna dalmatinska vina in to:

črno kastelansko liter Din 12.—
opolo iz otoka Vis 12.—
belo iz otoka Hvar 12.—
nudimo tudi dalmatinsko olje 1 D. 25.—

Spoštovanjem

Bonačič & Bakovič

veletrgovina dalmatinskih vin na drobno in debelo

Split-Maribor, skladišče: Slomškov trg št. 6